

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KRZEWIE WIELKIE

Załącznik do Uchwały Nr XXVII/190/09
Rady Miasta i Gminy Gryfów Śląski
z dnia 20 lutego 2009 roku

**Mieszkańcy i Rada Sołecka wsi Krzewie Wielkie
wspierani przez Burmistrza i Radę Gminy Gryfów Śląski**

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KRZEWIE WIELKIE

**POŁOŻONEJ W GMINIE MIEJSKO-WIEJSKIEJ GRYFÓW ŚLĄSKI NA DOLNYM
ŚLĄSKU**

Na lata 2007-2015

Opracowany zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i AGENDY 21

PLAN REALIZUJE STRATEGIĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA I GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI KRZEWIE WIELKIE

„Plan Rozwoju Miejscowości Krzewie Wielkie” został przygotowany przez zaangażowanie, poświęcenie czasu i wiedzy osób reprezentujących społeczność Naszej Wsi. Odpowiadając na zaproszenie Rady Sołeckiej i władz Gminy, uczestniczyły aktywnie w warsztatach. W czasie spotkań mieszkańcy / lokalni liderzy, radni, przedsiębiorcy, młodzież/ sami wspólnie opracowywali Plan, korzystając z pomocy zewnętrznych konsultantów i moderatorów.

Metoda pracy nad dokumentem została opracowana przez Andrzeja Ruszlewicz, na podstawie materiałów UMBRELLA PROJECT UNDP i Fundacji „Zielona Akcja”.

Pomocy w postaci: konsultacji, moderowania prac warsztatowych, oraz redakcji dokumentu udzieliła **Fundacja „Partnerstwo Izerskie Bogactwem Trójgranicza”** 59-620 Gryfów Śląski, Ubocze 300, NIP 6161505748 w ramach projektu **„Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju obszarów wiejskich Pogórza Izerskiego” L/02/076/2006** na podstawie Deklaracji Partnerskiej.

Współautorzy Planu Rozwoju Miejscowości Krzewie Wielkie:

1. Jagieło Helena
2. Łozińska Józefa
3. Stalnik Danuta
4. Długosz Urszula
5. Łoziński Ryszard
6. Jagieło Tadeusz
7. Kilarska Elżbieta
8. Kilarski Zygmunt

Konsultanci prowadzący i moderatorzy:

1. **Bożena Mulik**, Chmielęń, tel.605898971, email: jedenaskaizerska@jedenastkaiz.nazwa.pl
2. **Alicja Sławińska**, Chmielęń tel. 606825665, email: alisslaw@op.pl

Spis treści

I

WSTĘP

Metoda pracy

Charakterystyka miejscowości

Opis ogólny miejscowości

Planowane kierunki odnowy miejscowości (cele i wizja)

II

**INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE
MIEJSCOWOŚCI**

Położenie i zabudowa

Środowisko przyrodnicze

Dziedzictwo kulturowe

Mieszkańcy i ich aktywność

Gospodarka

III

**OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON ORAZ SZANS
I ZAGROŻEŃ MIEJSCOWOŚCI**

Analiza SWOT

IV

**OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I
PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ I
ICH SZACUNKOWY KOSZT**

V

LITERATURA

WSTĘP

Informacje ogólne

Plan Odnowy Miejscowości Krzewie Wielkie powstał dla uporządkowania rozwoju i odnowy naszej wsi oraz potrzeb mieszkańców oraz sprostania wyzwaniom XXI wieku.

W czasie opracowywania Planu przyjęliśmy, że będą nami kierowały dwa podstawowe uwarunkowania:

- Zasada zrównoważonego rozwoju
- Zasady Agendy 21

Zasady zrównoważonego rozwoju zostały przez nas wszystkich ustanowione w 1997 roku, w którym przyjęliśmy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej. W art.5 Konstytucji jest zapisane: Rzeczpospolita Polska ... zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom”art.74.

Idea zrównoważonego rozwoju wynika z konieczności sprostania wyzwaniom nowego tysiąclecia.

Po żywiołowym rozwoju przemysłowym, nieograniczonym korzystaniu z zasobów naturalnych oraz beztrósznym zanieczyszczaniu i przekształcaniu środowiska przyrodniczego, przyszedł czas na refleksję i zmianę postaw. Życie bez wody zdatnej do picia, gleb dających nam bezpieczną żywność, czy roślin odnawiających zasoby tlenu jest niemożliwe.

Przedstawiony przykład przedstawia nam powiązanie i zależność między człowiekiem a życiem na Ziemi.

Przyjęta przez nas zasada **zrównoważonego rozwoju to zgoda na rozwój gospodarczy i społeczny w harmonii z poszanowaniem przyrody**. Podstawową zasadą zrównoważonego rozwoju to „myśleć globalnie, działać lokalnie” powinna przejawiać się we wszystkich naszych działaniach, także polityków i władz. Obszar i środowisko przyrodnicze powinien pozostać nienaruszony i służyć pokoleniom, które będą po nas. Trochę dobrej woli z naszej strony, aby postępować zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Czym na poziomie wsi i społeczności lokalnych jest zrównoważony rozwój?

Zrównoważony rozwój wsi to taki kierunek rozwoju społecznego i gospodarczego, który w zaspokojeniu potrzeb naszych mieszkańców nie doprowadza do zniszczenia środowiska przyrodniczego. Taki rozwój nie oznacza zahamowania procesów gospodarczych we wsi kosztem działań chroniących środowisko. Oznacza to harmonijny zrównoważony rozwój w wymiarze ekologicznym, ekonomicznym i społecznym z pełnym uwzględnieniem ładu przestrzennego.

Podstawa są trzy zasady:

1. Równość szans w dostępie do zasobów i odprowadzania zanieczyszczeń – filozofia sprawiedliwości międzypokoleniowej.
2. Równość szans pomiędzy człowiekiem i przyrodą. Funkcjonowanie cywilizacji ludzkiej z zachowaniem trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz z ochroną różnorodności biologicznej.
3. Równość szans między tym, co lokalne a ponad lokalne. Potrzeby ogólnospołeczne są zaspokajane na równi z potrzebami lokalnych społeczności.

Dążąc do zrównoważonego rozwoju powinniśmy wdrażać podstawowe procesy:

- Ograniczenie zużywania odnawialnych zasobów do granic możliwości ich odtwarzania.

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI KRZEWIE WIELKIE

- Ograniczenie zużywania nieodnawialnych zasobów do skali pozwalającej na zastępowanie ich odpowiednimi substytutami.
- Stopniowe eliminowanie substancji niebezpiecznych i toksycznych.
- Utrzymanie skali emisji zanieczyszczeń i zakłóceń aby nie przekroczyły pojemności asymilacyjnej środowiska.
- Stała ochrona różnorodności biologicznej.
- Uspołecznienie procesów podejmowania decyzji na poziomie parlament, samorząd, społeczność lokalna.
- Tworzenie warunków dla zdrowia każdego człowieka.

Szanse na zrównoważony rozwój w wiosce są zależne od czynników, na które wszyscy mamy bezpośredni i pośredni wpływ:

- Mieszkańcy wsi oraz władze gminy wspólnie opracują i wdrożą strategię zrównoważonego rozwoju gminy, plan odnowy miejscowości.
- Rada Sołecka i Rada Gminy, będą głównymi animatorami swoich „małych ojczyzn”, na nich będzie spoczywał główny ciężar pobudzania, organizowania, realizowania działań zrównoważonego rozwoju.
- Podstawą powodzenia jest wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.
- Społeczność lokalna aktywnie powinna włączyć się w realizację działań przyjętych w Planie Odnowy Miejscowości.
- Jeśli nie będzie aktywności mieszkańców, zrozumienia to skuteczność realizacji planu będzie zagrożona i niewykonalna.

Agenda 21 to dokument przyjęty w 1992 roku na Szczycie Ziemi i określony jako program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w perspektywie XXI wieku. Agenda 21 uwzględnia globalną, krajową i lokalną (gminną, wiejską) skalę działań w sferze ekologicznej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Lokalna Agenda 21 to uspołeczniony, partnerski i dynamiczny proces planowania zmierzający do osiągnięcia celu, jakim jest trwały i zrównoważony rozwój wsi. Lokalna Agenda 21 oznacza w praktyce konieczność budowania we wsi:

- Współpracy partnerskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju między samorządem, mieszkańcami, biznesem, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami.
- System informacji o zasobach wsi.
- Planu rozwoju wsi opartego na zrównoważonym rozwoju.
- Systemu społecznego monitoringu realizacji Planu (lokalnej Agendy 21).

Decyzja o opracowaniu planu odnowy miejscowości mieszkańcy Krzewi Wielkich podjęli sami i postanowili, że będzie zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju w oparciu o zasady Agendy 21.

Mieszkańcy postanowili włączyć się aktywnie w proces działania odnowy wsi, który daje nam możliwość w rozwój naszych miejscowości, zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego. Jest to jedno z źródeł pomocy dla realizacji naszych celów i wymaga od nas dużej aktywności oraz poszukiwania innych źródeł pomocy.

Odnowa wsi to proces obejmujący bardzo szerokie spektrum działań, wpływających na podwyższenie jakości życia na wsi i tożsamości mieszkańców. Siłą odnowy wsi są najważniejsze wartości związane z historią, kulturą, tradycją – wszystkim tym, co można objąć pojęciem dziedzictwa kulturowego wsi, zarówno w aspekcie materialnym i niematerialnym. Odnowa wsi daje możliwości indywidualnego podejścia wynikającego z charakteru danej wsi. Elementem spajającym wszystkie przedsięwzięcia, charakterystycznym dla tego procesu, jest współdecydowanie mieszkańców wsi w sprawach kierunków rozwoju ich miejscowości. Cały proces odbywa się w formie debaty lokalnej na poziomie sołectwa. Bardzo ważnym czynnikiem warunkującym sukces jest partnerskie podejście do planowanych zadań, aktywność mieszkańców, potrzeba zmian, współpraca mieszkańców i samorządu gminnego. Pełnym wspólnym sukcesem będzie podniesienie i uatrakcyjnienie wsi, gminy, wykorzystanie dziedzictwa kulturowego jako cennego produktu turystycznego.

Koncepcja odnowy wsi powstała w Niemczech w połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku.

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI KRZEWIE WIELKIE

Ważne daty dla tego działania:

- ° 1984 – powstał Europejski Ruch Odnowy Wsi i Małych Miast
- ° 1994 - opracowanie i przyjęcie „Strategii dla wiejskiej Europy”
- ° 1996 – na III Kongresie Odnowy Wsi przyjęto koncepcję rozwoju terenów wiejskich i odnowy wsi w Europie”.

Dokument „Strategia dla wiejskiej Europy” określa trzy podstawowe zasady, które powinny być przestrzegane w rozwoju obszarów wiejskich. Zasadnicza ich treść zawarta jest poniżej.

- Wzajemne powiązania ludzi ze środowiskiem (naturalnym i kulturowym), w którym żyją. Sprawy związane z mieszkańcami i ich aktywnością nie mogą dominować nad potrzebą ochrony środowiska, jak również ochrona środowiska nie może być celem samym w sobie, nie uwzględniając potrzeb ludzi.
- Współpraca i zintegrowane działanie, rozwój lokalny może być skutecznie realizowany tylko dzięki efektywnej współpracy wszystkich zainteresowanych stron. Ważna jest szczególnie współpraca pomiędzy mieszkańcami i gminą. Istotne jest, aby układ współpracy był partnerski, bez dominacji, narzucania woli czy zastępowania w działaniach przez jedną ze stron.
- Konsultacje i zaangażowanie. W planowaniu i realizacji działań należy uwzględnić poglądy i oczekiwania tych, którzy żyją w danej miejscowości. Do realizacji rozwoju powinniśmy w pierwszej kolejności korzystać z zasobów lokalnych - zarówno ludzkich, jak i przyrodniczych, kulturowych, gospodarczych. W proces muszą być aktywnie włączone społeczności lokalne.

Powyższe zasady uwzględniają podstawowe założenia zrównoważonego rozwoju oraz Agendy 21.

Metody pracy. Jak i dlaczego pracowaliśmy?

Mieszkańcy wsi Krzewie Wielkie samodzielnie opracowali Plan Odnowy Miejscowości korzystając w ramach realizacji projektu „Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju Pogórza Izerskiego” Programu LEADER+, z pomocy ekspertów Lokalnej Grupy Działania oraz ekspertów zewnętrznych w zakresie metodyki i redakcji końcowej dokumentu.

Czym jest Plan Odnowy Miejscowości?

Plan Odnowy Miejscowości jest sposobem osiągnięcia wyznaczonych celów. Aby osiągnąć wyznaczone cele, jest potrzeba konstruowania wizji i sposobów dojścia do niej. Oprócz typowych elementów planów należy wziąć pod uwagę wartość środowiska, trwałość zasobów środowiska i ich ochrona wytyczając granice podejmowanych działań.

Po co miejscowości Plan Odnowy Miejscowości?

- Tworzenie planu odnowy pozwala mieszkańcom zaplanować przyszłość w perspektywie kilku lat, spojrzeć na miejscowość całościowo i jej obszary aktywności w powiązaniu z sobą.
- Plan Odnowy to dokument opisujący cele, drogi dojścia oraz proces uczestnictwa mieszkańców w przyszłości swojej miejscowości.
- Aby można było ocenić postępy, korygować błędy najlepszą formą jest zapisanie dokumentu w formie Planu, do którego mieszkańcy zawsze mogą wnieść swoje uwagi.
- Budowanie planu umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowaniu swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga konsensusu. Można go wypracować podczas otwartej dyskusji nad planem, z którym będą identyfikować się mieszkańcy miejscowości.
- Plan to realistyczna ocena mocnych i słabych stron miejscowości, przyjrzenie się możliwościom, problemom, które mogą się pojawić w przyszłości.
- Plan umożliwia efektywne gospodarowanie zasobami takimi jak środowisko, ludzie, teren, infrastruktura i środki finansowe. Zasoby te są zwykle ograniczone, dlatego też można zaplanować odpowiednie gospodarowanie nimi.
- Plan – to instrument długofalowego zarządzania miejscowością. Wnosi elementy ciągłości i trwałości w poczynania władz gminy, niezależnie od zmieniających się układów politycznych.

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI KRZEWIE WIELKIE

Do opracowania Planu Odnowy Wsi władze Gminy zaprosiły wszystkich mieszkańców Krzewi Wielkich, wszystkich których zainteresowała problematyka. Nie wszystkie osoby skorzystały z zaproszenia i możliwości pracy w grupach. Zajęcia odbywały się metodą warsztatową. Prowadzący moderator miał za zadanie, w czasie warsztatów przeprowadzić grupę przez kolejne etapy pracy, pomóc w redagowaniu wyników prac warsztatowych. Wszystkie zapisy w planie zostały samodzielnie wypracowane przez uczestników warsztatów, każdy zapis poddany był ogólnej dyskusji i przyjmowany przez wszystkich zgromadzonych.

W wyniku budowy planu odnowy miejscowości opracowaliśmy:

1. Dokument w wersji pisanej.
2. Grupę zaangażowaną w rozwój wsi.

CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI ORAZ PLANOWANE KIERUNKI JEJ ODNOWY.

Jaka jest nasza miejscowość dzisiaj? Jak i gdzie chcemy żyć i mieszkać?

Opis ogólny miejscowości

Wieś Krzewie Wielkie położona jest w Gminie Gryfów Śląski, województwo dolnośląskie, powiat Lwówecki, w dolinie na południowych stokach Wzgórz Rębiszowskich części Pogórza Izerskiego. Wzgórz Radomickie zbudowane są z granitognejsów i fyllitów z udziałem kwarcytów. Lasy, grunty leśne i zadrzewione zajmują powierzchnię 19,63 ha co stanowi tylko 4,2 % ogólnej powierzchni wsi. We wsi znajduje się sklep spożywczy, świetlica wiejska, remiza strażacka, piękna przyroda, położona przy trasie krajowej Zgorzelec – Jelenia Góra. Bliskość miasta Gryfów Śląski pomaga mieszkańcom w dostępności do innych usług.

Planowane kierunki rozwoju miejscowości

Celem planowanych inwestycji jest głównie poprawa estetyki wsi i bezpieczeństwa Krzewi Wielkich. Ich osiągnięcie przyczyni się do rozwoju społeczno-kulturalnego miejscowości, podniesienia standardów życia, a tym samym zahamowania odpływu ludzi młodych.

Wizja odnowy wsi Krzewie Wielkie.

Jak i gdzie chcemy żyć i mieszkać ? Do czego zmierzamy?

Wizja zrównoważonej odnowy wsi przedstawiona została jako cel, do którego będzie się dążyć uwzględniając dobro środowiska przyrodniczego i potrzeby mieszkańców.

Obraz wsi za 10 lat, który określa wygląd wsi, pożądane cechy środowiska przyrodniczego, aktywność gospodarczą, wieś funkcjonalną, wzrost poziomu życia mieszkańców. Wizja pozwoliła na przygotowanie ram, które pozwoliły na wyznaczenie celów i sposobów realizacji w Planie Odnowy Miejscowości. Mieszkańcy Krzewi Wielkich mają swoje marzenia, planują przyszłość swoich rodzin i chcieliby osiągnąć cele, które sobie wyznaczili.

Przyjęcie 10 lat do okresu programowania pozwala na realne określenie potrzeb, ułożenie według priorytetów ważności działań, które przybliżają nas do wizji.

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI KRZEWIE WIELKIE

Hasłowa wizja odnowy wsi Krzewie Wielkie:

CHCEMY ABY NASZA MIEJSCOWOŚĆ STAŁA SIĘ NOWOCZESNA, ZNANA, PRZYJAZNA MIESZKANCOM I TURYSTOM. AKTYWNI MIESZKAŃCY DZIAŁAJĄCY NA RZECZ ROZWOJU NASZEJ MAŁEJ „OJCZYZNY” KRZEWIA WIELKIEGO

Wizja w ujęciu szczegółowym to bardziej rozwinięty obraz wsi :

Wygląd wsi:

1. Zadbane budynki i obejścia.
2. Segregacja odpadów komunalnych.
3. Wieś posiada wodociąg.
4. Uporządkowana gospodarka ściekowa, wieś skanalizowana, posiadająca oczyszczalnię ścieków.
5. Budynki odnowione, wyremontowane. Dużo nowych obiektów, a zabudowa wsi bardziej zwarta.
6. Zadbane zagrody dzięki czemu Krzewie jest estetyczne i czyste.
7. Pola wokół wsi zagospodarowane.
8. Centrum kulturalno-turystyczne funkcjonalne, tętniące życiem.
9. Wielofunkcyjne boisko, umożliwiające odbywanie się międzygminnych zawodów sportowych.
10. Wyeksponowane figury, zadbany starodrzew, oznakowane szlaki turystyczne.

Mieszkańcy i ich aktywność:

- Średni wiek mieszkańców ulega odmłodzeniu
- Zmienia się poziom wykształcenia mieszkańców, ludzie młodzi podejmują naukę na uczelniach wyższych , bliskość uczelni pozwala na podniesienie poziomu wykształcenia
- Aktywnie uprawiany jest sport.
- Mieszkańcy założyli swoje stowarzyszenie, ich aktywność pozwala na pozyskanie środków finansowych dla działań i osiągnięcia celów.
- Wzrośnie kultura i świadomość wśród mieszkańców wobec ochrony środowiska;
- Świetlica wraz z placem i pozostałymi obiektami stanie się centrum wsi, w pełni zagospodarowanym, przyciągającym wszystkich mieszkańców.
- Mieszkańcy tworzą wielopokoleniowe społeczeństwo aktywne w działaniu, działające ponad podziałami i różnicami kultur.
- Wzrost liczebności wsi do 400 mieszkańców.
- Mieszkańcy mogą spędzać wolny czas aktywnie w Krzewieckim Centrum kulturalno-turystycznym oraz w muzeum Krzewia „Wspomnienia z przeszłości wraz z teraźniejszością”.
- Działają OSP, LZS, Koło Gospodyń Wiejskich, zespół muzyczny, Stowarzyszenie rozwoju wsi, Rada Sołecka.
- Odbywają się imprezy / dzień dziecka, dożynki, andrzejki, oraz impreza promująca miejscowość „Krzewy z Krzewia” organizowana przez miejscowych ogrodników.